

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

Навчально-науковий Інститут енергетичної, інформаційної та транспортної
інфраструктури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІ ЕІТІ

_____
(підпис) (Білицький І.В.) (ІНБ)
« » 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Моделювання систем і бізнес-процесів

вид дисципліни, шифр за ОП	<i>вибіркова, ВК П1.9</i>
семестр	<i>8-й</i>
кількість кредитів ЄКТС	<i>4</i>
форма підсумкового контролю	<i>диференційований залік</i>
мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>
кафедра	<i>комп'ютерних наук та інформаційних технологій</i>

для здобувачів вищої освіти:

рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський)</i>
галузь знань	<i>12 Інформаційні технології</i>
спеціальність	<i>126 Інформаційні системи та технології</i>
освітня програма	<i>Інформаційні системи та технології</i>
форма навчання	<i>денна</i>

2020 – 2021 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Розробники Робочої програми з дисципліни

Прізвище та ініціали	Посада	Науковий ступінь, вчене звання	Підпис
Штельма О.М.	ст. викладач		
	olga.shtelma@kname.edu.ua		

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій

Протокол від « 5» жовтня 2020 року, № 5

Завідувач кафедри _____ (Новожилова М.В.)
підпис *прізвище та ініціали*

Робоча програма навчальної дисципліни відповідає Освітній програмі Інформаційні системи та технології

Гарант освітньої програми _____ (Литвинов А.Л.)
підпис

1. Мета дисципліни

Метою вивчення дисципліни моделювання систем і бізнес-процесів є формування теоретичних знань, практичних умінь, навичок і компетенцій в області моделювання бізнес-процесів і бізнес-систем, оволодіння системним уявленням про технології моделювання бізнесу, розуміння сутності моделювання бізнесу на основі використання сучасних інформаційних технологій.

2. Міждисциплінарні зв'язки

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на дисципліну «Комп'ютерна графіка», «Інформаційні системи і технології», «Системний аналіз».

3.1. Результати навчання

Програмний результат навчання*	Методи навчання	Форми оцінювання	Результати навчання за дисципліною
ПРН 14. Вміти застосовувати методи системного аналізу, моделювання, ідентифікації та числові методи для розроблення математичних та імітаційних моделей елементів та систем автоматизації в цілому, для аналізу якості їх функціонування із використанням новітніх комп'ютерних систем та технологій.	Словесні, наочні, практичні	Усне опитування, тестування в Moodle, усний захист звітів з практичних робіт, захист розрахунково-графічної роботи Екзамен (письмово за білетами)	Знати бізнес-процес і його компоненти Вміти володіти методами моделювання бізнес-процесів Знати технології, методи та інструментальні засоби вдосконалення бізнес-процесів Вміти проводити дослідження і аналіз бізнес-систем, будувати їх опис у вигляді формальних моделей, формувати пропозиції щодо поліпшення бізнес-процесів

4. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Моделювання систем і бізнес-процесів

Змістовий модуль 1 Введення в моделювання бізнес-процесів

Розглядаються поняття, властивості та класифікація бізнес-процесів. Частина матеріалу модуля присвячена теоретичним основам управління бізнес-процесами. Розглянута порівняльна характеристика процесного і функціонального підходів в організації діяльності підприємства.

Змістовий модуль 2 Методології моделювання бізнес-процесів

Розглядаються питання щодо основних підходів і стандартів до моделювання бізнес-процесів. Розглянуті функціональні можливості інструментальних засобів моделювання бізнес-процесів ARIS Toolset і BPWin. Частина матеріалу модуля присвячена особливостям застосування інструментальних засобів моделювання бізнес-процесів.

Змістовий модуль 3 Оптимізація, моніторинг і контролінг бізнес-процесів

Розглядається аналіз результатів атестації та аудиту та ресурсного оточення. Частина матеріалу модуля присвячена контролінгу і моніторингу процесів. Розглянуто вимірювання параметрів і характеристик процесу, обробка результатів вимірювання.

5. Структура навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми (номери)	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лек.	практ.	лаб.	сам. роб.
МОДУЛЬ (3 семестр)	120	24	24		72
Змістовий модуль 1	15	6	6		3
Змістовий модуль 2	30	10	10	–	10
Змістовий модуль 3	30	8	8		14
Індивідуальне завдання	30				30
Підсумковий контроль	15			–	15

6. Теми лекцій

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
Змістовий модуль 1		
Поняття бізнес-процесу.	Поняття бізнес-процесу. Властивості бізнес-процесів. Класифікація бізнес-процесів.	3
Теоретичні основи управління бізнес-процесами.	Поняття процесного підходу. Порівняльна характеристика процесного і функціонального підходів в організації діяльності підприємства.	3

Змістовий модуль 2		
Основні підходи і стандарти до моделювання бізнес-процесів.	Поняття моделювання бізнес-процесів. Принципи моделювання бізнес-процесів. Опис процесів за допомогою блок-схем. Порівняльний аналіз методології.	4
Програмні засоби моделювання бізнес-процесів.	Функціональні можливості інструментальних засобів моделювання бізнес-процесів ARIS Toolset і BPWin. Вимоги до інструментальним системам для моделювання бізнесу. Особливості застосування інструментальних засобів моделювання бізнес-процесів.	6
Змістовий модуль 3		
Методи аналізу бізнес-процесів.	Аналіз на основі суб'єктивних оцінок. Аналіз результатів атестації та аудиту. Логічний аналіз. Аналіз ресурсного оточення. Аналіз характеристик процесу.	4
Контролінг і моніторинг процесів.	Цілі контролінгу та моніторингу бізнес-процесів. Показники процесу і результату.	4

7. Теми практичних занять

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
Змістовий модуль 1		
Поняття бізнес-процесу.	Основні елементи процесу. Поняття мережі бізнес-процесів.	3
Теоретичні основи управління бізнес-процесами.	Управління бізнес-процесами. Відображення процесного підходу в міжнародних стандартах.	3
Змістовий модуль 2		
Основні підходи і стандарти до моделювання бізнес-процесів.	Моделювання процесів в нотації DFD. Моделювання процесів в нотації IDEF0. Моделювання процесів в нотації IDEF3. Моделювання процесів в нотації BPMN. Моделювання процесів в нотації ARIS.	6
Програмні засоби моделювання бізнес-процесів.	Інструментальна система ARIS.	4
Змістовий модуль 3		

Методи аналізу бізнес-процесів.	Аналіз результатів імітаційного моделювання. Аналіз ризиків.	4
Контролінг і моніторинг процесів.	Вимірювання параметрів і характеристик процесу, обробка результатів вимірювання	4

8. Індивідуальне завдання (ІЗ)

Вид: розрахунково-графічна робота

Назва: моделювання бізнес-процесів

Мета: придбання навичок з моделювання бізнес-процесів з використанням нотації BPMN

9. Методи контролю та порядок оцінювання результатів навчання

Система поточного контролю базується на застосуванні таких форм контролю:

- усне опитування за матеріалами лекцій;
- усне опитування за результатами виконаного практичного заняття;
- тестування у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE;
- захист розрахунково-графічної роботи

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться письмово за екзаменаційними білетами.

Структура навчальної дисципліни і розподіл балів

Змістові модулі	Максимальна кількість балів		
	усього	практ.	сам. роб.
МОДУЛЬ (семестр)	100		
Змістовий модуль 1	20	10	10
Змістовий модуль 2	20	10	10
Змістовий модуль 3	20	10	10
Індивідуальне завдання	10	-	10
Підсумковий контроль	30	-	-

Види завдань, засоби контролю і максимальна кількість балів

Види завдань та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання, звіти з лабораторних занять тощо)	Розподіл балів
Змістовий модуль 1	20
Практичне завдання «Основні елементи процесу. Поняття мережі бізнес-процесів» (звіт з практичної роботи), усний захист	5
Практичне завдання «Управління бізнес-процесами» (звіт з практичної роботи), усний захист	5
Завдання до самостійної роботи «Відображення процесного підходу в міжнародних стандартах» (звіт з роботи, захист)	6
Тест за теоретичним матеріалом ЗМ1 (тест в Moodle)	4
Змістовий модуль 2	20
Практичне завдання «Моделювання процесів в нотації DFD. Моделювання процесів в нотації IDEF0» (виконаний розрахунок по завданню), усне опитування	4
Практичне завдання «Моделювання процесів в нотації IDEF3» (виконаний розрахунок по завданню), усне опитування	3
Практичне завдання «Моделювання процесів в нотації BPMN» (виконаний розрахунок по завданню), усне опитування	3
Завдання до самостійної роботи «Інструментальна система ARIS» (звіт з роботи, захист)	5
Контрольна робота за матеріалом ЗМ2	5
Змістовий модуль 3	20
Практичне завдання «Аналіз результатів імітаційного моделювання» (виконаний розрахунок по завданню), усне опитування	5
Практичне завдання «Аналіз ризиків» (виконаний розрахунок по завданню), усне опитування	5
Завдання до самостійної роботи «Вимірювання параметрів і характеристик процесу, обробка результатів вимірювання» (звіт з роботи, захист)	6
Підготовка до здачі екзамена	4
Індивідуальне завдання (РГР)	10
Підготовка розрахункової частини	7
Презентація та захист РГР	3
Підсумковий контроль – екзамен	30
Теоретичне питання 1	10
Задача 1	10
Задача 2	10
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЕМ	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диф. заліку	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Карпенко М. Ю. Макогон Н. В. Конспект лекцій з курсу «Комп'ютерні мережі». — Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019.-99 с.

<https://eprints.kname.edu.ua/52081/1/2017%20%D1%80%D0%B5%D0%BF%20249%D0%9B%20%D0%BB%D0%BA%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%A1%D0%B5%D1%82%D0%B8.pdf>

2. Федоров М.В., Хренов О.М., Штельма О.М. Конспект лекцій з дисципліни «Системний аналіз». — Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. - 62 с.

<https://eprints.kname.edu.ua/49265/1/2017%20256%D0%9B%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%20%D0%A1%D0%90%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%9A%D0%9D%20%2811%29%20.pdf>

Рекомендована література та інформаційні ресурси

1. Долганова О.І., Виноградова Є.В., Лобанова А.М. Моделювання бізнес-процесів : підручник / О.І. Долганова, Є.В. Виноградова, А.М. Лобанова. – М. : Юрайт, 2019. – 289 с.

2. Данченко О.Б. Практичні аспекти реінжинірингу бізнес-процесів: навч. посібник / О.Б. Данченко.– К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 238 с.

3. Орловський, Д. Л. Бізнес-процеси підприємства: моделювання, аналіз, удосконалення : навч. посібник : у 2 ч. / Д. Л. Орловський. — Ч. 1 : Моделювання бізнес-процесів: методи та засоби / Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. — Харків : НТУ “ХПІ”, 2018. — 336 с.

4. Варзунов А.В., Торосян Е.К., Сажнева Л.П. Аналіз та управління бізнес процесами : підручник / А.В. Варзунов, Е.К. Торосян, Л.П. Сажнева. – СПб. : Університет ІТМО. – 112 с.

Обладнання, устаткування, програмні продукти

Найменування комп'ютерної лабораторії, її площа	Модель і марка персональних комп'ютерів, їх кількість	Найменування пакетів прикладних програм (у тому числі ліцензованих)	Доступ до Інтернету, наявність каналів доступу (так/ні)
Лабораторія комп'ютерних і мікропроцесорних систем та пристроїв № 218Ацк	12 11 Impression Intel Celeron J1800, ОЗУ 4 ГБ, HDD 500 ГБ (2015, 2016, 2018) 1 Solti Intel Celeron J1800, ОЗУ 4 Гб, HDD 500 ГБ (2014) БФП Epson M2170	- Office Pro 2013 Rus OLP NL Academy	так

Практичні роботи виконуються на комп'ютерах, інше обладнання не використовується.